
GNOP INGELMUNSTER

Fase 1: Visievorming Natuur en Landschap

Opdrachtgever: Gemeente Ingelmunster

december 1996

GNOP INGELMUNSTER

**Fase 1:
Visievorming Natuur en Landschap**

INHOUDSTAFEL

Pag.

Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Kaarten:

- Kaart nr.1: Oorspronkelijke bodemkaart
- Kaart nr.2a: Specifieke bodemkenmerken
- Kaart nr.2b: Concentratie Bodemdiversiteit
- Kaart nr.3: Reliëfkenmerken
- Kaart nr.4: Grasland + Bos- en heide(restanten)
- Kaart nr.5: Vegetatiekenmerken
- Kaart nr.6: Kleine Landschapselementen (KLE)
- Kaart nr.7: Concentratie KLE
- Kaart nr.8: Integratiekaart
- Kaart nr.9: Ecologisch relevante entiteiten door digitale selectie (zonder criteria)
- Kaart nr.10: Ecologisch relevante entiteiten door digitale selectie met legende (met aanduiding criteria)
- Kaart nr.11: Ecologisch relevante entiteiten (afgebakend tot op perceelsniveau)
- Kaart nr.12: Natuurontwikkelingsmaatregelen

Figuren

- Figuur nr.1: Schema: methodiek van het GNOP
- Figuur nr.2: Topografie
- Figuur nr.3: Geologische doorsnede
- Figuur nr.4: Historische kaarten
- Figuur nr.5: Cultuurhistorische evolutie
- Figuur nr.6: Landschapseenheden
- Figuur nr.7: Gewestplan
- Figuur nr.8: Groene Hoofdstructuur (GHS)

Tabellen

- Tabel nr.1: Klimaatgegevens voor de streek rond Roeselare.
- Tabel nr.2: Lithologische en hydrogeologische kenmerken van de geologische formaties in de Gemeente Ingelmunster.
- Tabel nr.3: Oppervlakte-aanduiding en procentuele verhouding van weerhouden indelingsklassen van bodemseries in Gemeente Ingelmunster.
- Tabel nr.4: Overzicht natuurontwikkelingsmaatregelen voor ERE in de Gemeente Ingelmunster.
- Tabel nr. 5: GNOP-matrix voor de afweging van natuurontwikkelingsmaatregelen in de Gemeente Ingelmunster.

Bijlagen

- Bijlage nr.1: Vegetatiebesluit
- Bijlage nr.2: Bosdecreet + uitvoeringsbesluit + EG-verordening 2080/92
- Bijlage nr.3: Verslagenbundel van de GNOP-begeleidingscommissie

INLEIDING

Er worden 2 fasen onderscheiden bij de opmaak van het GNOP:

- FASE 1 : GLOBALE VISIEVORMING NATUUR EN LANDSCHAP
- FASE 2 : UITWERKING ACTIEPLAN

Hierna volgt de eerste fase van het GNOP voor de Gemeente Ingelmunster.

De bedoeling van deze eerste fase is dubbel:

- het vastleggen van de entiteiten die een actuele en potentiële ecologische waarde hebben (de zogenaamde "ecologisch relevante entiteiten" (ERE)) en het formuleren van natuurontwikkelingsmaatregelen voor deze ERE; deze ontwikkelingsmaatregelen zullen op lange termijn aan de basis liggen van een gefundeerd natuurbeleid in de Gemeente.
- het uitselecteren van één of meerdere ERE waarvoor een actieplan zal uitgewerkt worden in fase 2.

Het vastleggen en selecteren van deze entiteiten gebeurde a.h.v. het samenleggen en evalueren van specifieke inventarisaties van aanwezige en potentiële ecologische waarden. Om deze selectie zo objectief mogelijk te laten gebeuren werd een methodiek uitgewerkt en toegepast, steunend op GIS-verwerking¹ (zie deel 3).

De inhoud van dit rapport is conform met:

- de richtlijnen voor het opmaken van het GNOP uit de "Handleiding houdende uitvoering van het milieuconvenant" van AMINAL (april 1992)
- de richtlijnen van de provincie West-Vlaanderen

Totstandkoming van fase 1:

De opmaak van het rapport gebeurde in overleg met de GNOP-begeleidingscommissie. Het verslagenbundel van de verschillende overlegvergaderingen werd als bijlage opgenomen (zie Bijlage nr.3).

Barbara Claerhout en Roel Colpaert, beiden werkzaam bij Belconsulting N.V. werden aangesteld als auteurs voor het GNOP van de Gemeente Ingelmunster. Zij stonden dan ook in voor de uitwerking van de methodiek en de opmaak van de kaarten en het bijgaande rapport, met medewerking van Liesbet Rosseel en Koen Himpe, tevens werkzaam bij Belconsulting N.V..

Volgende stappen werden doorlopen (verslagen zie Bijlage) :

- ⇒ aanstelling GNOP-auteurs door AMINAL: 11/05/1995
- ⇒ startvergadering begeleidingscommissie (huishoudelijk reglement + methodiek GNOP): 30/08/1995
- ⇒ bespreking inventarisatie + ontwerp van selectie met begeleidingscommissie: 06/02/1996
- ⇒ veldbezoek met begeleidingscommissie: 11/03/1996
- ⇒ aanpassing afbakening + voorstel maatregelen + selectie actiegebied: 21/05/1996
- ⇒ advies van Adviesraad voor Milieu en Natuur bij fase 1 : 9/9/1996
- ⇒ goedkeuring fase 1 door gemeenteraad : 10/9/1996

FASE 1 : GLOBALE VISIEVORMING NATUUR EN LANDSCHAP

Om tot een globale visievorming te komen wordt de studie aangevat met een algemene beschrijving van de Gemeente op basis van literatuurgegevens. Dit wordt aangevuld met de geldende juridisch-administratieve randvoorwaarden. Vervolgens worden met behulp van GIS de ecologisch relevante entiteiten (ERE) afgebakend waarvoor ontwikkelingsmaatregelen worden ontwikkeld. Finaal volgt de selectie van één of meerdere ERE voor de uitwerking van een actieplan. Deze werkwijze wordt schematisch samengevat in de Methodiek voor het GNOP; Fase 1 en dient als leidraad voor deze visievorming (zie Figuur nr.1).

1. Beschrijving van de Gemeente

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de voornaamste gebieds- en omgevingskenmerken die relevant kunnen zijn in het kader van natuurontwikkeling.

1.1. Abiotische factoren

1.1.1. Klimaat

De klimaatsgegevens² voor de Gemeente Ingelmunster worden weergegeven in Tabel nr.1. Dit zijn de data die opgegeven werden door het KMI voor de streek rond Roeselare. Het zijn waarden waarvan de gemiddelden berekend werden over een periode van minimaal 35 jaar en die als normalen dienen beschouwd te worden voor deze streek.

Tabel nr.1: Klimaatsgegevens voor de streek rond Ingelmunster.

De Gemeente Ingelmunster telt gemiddeld 50 tot 55 vorstdagen. De gemiddelde eerste vorstdag is gesitueerd tussen 30 oktober en 5 november, de laatste vorstdag gemiddeld voor 20 april. Eerste sneeuw valt gemiddeld tussen 20 en 25 november, laatste sneeuw voor 25 maart.

1.1.2. Reliëf

De integrale Gemeente Ingelmunster situeert zich in het stroomgebied van de Mandel, een omvangrijk deelbekken van de Leie. De zgn. Mandel-as, waarvan in de bedding het verbindingskanaal tussen Roeselare en de Leie is gegraven, snijdt de Gemeente middendoor. Het landschap van het Ingelmunsterse grondgebied vertoont sterk verlaagde tot vervlakte reliëfkenmerken. Deze worden aan noordelijke en aan zuidelijke zijde afgewisseld door de aanzetten van enkele zachthellende heuvelruggen.

Figuur nr. 2 geeft de hoogtelijnen weer voor Ingelmunster. Daarvoor werd een hoogtelijneninterval van 5m aangehouden. Uit de figuur blijkt dat:

- * de hoogste punten worden bereikt nabij *Hogen Doorn* 38m + TAW³ en *'t Leestje* 25m + TAW
- * de laagste punten situeren zich ter hoogte van de middenlopen van de *Mandel* en de *Devebeek*. Daar worden hoogten gehaald van 15m + TAW en lager.
- * een zwakke uitwiggende opduiking ter hoogte van *Naaipander*, *Hoogte* en *Kruishoek* haalt een hoogte van om en bij de 22m + TAW.

1.1.3. Geologie

1.1.3.1. Morfogenese

Het landschap van Binnen-Vlaanderen werd grotendeels gevormd tijdens het Kwartair, nadat op het einde van het Tertiair een zacht noordwaarts hellend oppervlak was achtergebleven. Van Zuidwest naar Noordoost dagzoomden toen diverse lithologische eenheden. Dit oppervlak was bij verschillende zeespiegelveranderingen tijdens het Kwartair onderhevig aan erosie en sedimentatie. De verschillende erosiegevoeligheid van zandige en kleiige lagen gaf aanleiding tot een reliëfsinversie.

De meeste huidige beekvalleien werden onder invloed van zeespiegeldalingen en -rijzingen afwisselend uitgeschuurd en opgevuld. In de smalle beek- en rivierbeddingen ontstonden kleiige, alluviale afzettingen.

1.1.3.2. Algemene geologische structuur

Het dominantste geologische structuurkenmerk van Ingelmunster is de quasi horizontale gelaagdheid van tertiaire klei- en zandlagen. Een matig dikke kwartaire deklaag is continu aanwezig en vertoont een stevige dikte-ontwikkeling in de Mandeldepressie. In het uiterste noorden van de Gemeente Ingelmunster dagzoomt de Formatie van Tielt onder de kwartaire mantel. Voor een geologische doorsnede wordt verwezen naar Figuur nr.3. In Tabel nr.2 worden vervolgens van boven naar beneden (jong naar oud) de geologische eenheden omschreven naar lithologie, dikte, voorkomen en hydrogeologie.

1.1.3.3. Lithologische en hydrogeologische kenmerken

Kwartair dek

In de meeste beekdepressies treft men afzettingen van recent alluviale en/of colluviale oorsprong aan: het betreffen hier zandlemige tot (zwaar) kleiige sedimenten. Langs deze smalle depressies kunnen eveneens lokale dekzandverstuivingen voorkomen.

Oudere kwartaire afzettingen bestaan vnl. uit zandleem en licht zandleem van (niveo)-eolische oorsprong.

Tertiaire lagen

De lithologische samenstelling van de tertiaire lagen is per laag meer homogeen en is gegeven in Tabel nr 2.

Tabel nr. 2: Lithologische en hydrogeologische kenmerken van de voornaamste geologische formaties in de Gemeente Ingelmunster.

Benaming	Lithologie	Dikte	Voorkomen	Hydrogeologie
KWARTAIR <u>Pleistoceen en Holoceen</u>	heterogeen pakket van bleke, grijze zanden met grijze, lemige zones, klei en leem	tot 16 m	algemeen aanwezig grootste verticale ontwikkeling in Mandeldepressie en in Devebeekvallei	watervoerend
TERTIAIR <u>Formatie van Tielt:</u> Lid van Kortemark	kleihoudende silt, met zandsteenbanken en kleilagen	tot 7 m	aangeboord in waterprospectieboringen	niet doorlatend, niet watervoerend
<u>Formatie van Kortrijk:</u> Lid van Aalbeke Lid van Moen Lid van St.-Maur	homogene blauwe zware klei tot kleiige grove silt met kleilagen soms met dunne zandige laagjes	tot 105 m	aangeboord in waterprospectieboringen	niet doorlatend, niet watervoerend

1.1.3.4. Grondwater

Op het grondgebied van de Gemeente Ingelmunster komen verschillende types van freatisch water voor.

■ *gronden met permanente grondwatertafel:*

De meeste gronden, met uitzondering van deze gelegen op de flanken van enkele heuvelruggen, staan onder invloed van een permanente grondwatertafel op minder dan 2-3m diepte, die aan seizoenschommelingen met een amplitude van ca. 1m onderhevig is.

Het grondwater stijgt tijdens de winter om in het voorjaar zijn hoogste stand te bereiken; daarna daalt het om in de herfst zijn laagste stand te vertonen.

■ *gronden met tijdelijke stuwwatertafel:*

Op de flanken van enkele heuvelruggen (hoogteligging gemiddeld boven 30m + TAW) bevindt de permanente grondwatertafel zich op relatief grote diepte, maar worden in de dunne kwartaire deklagen tijdelijke zgn. stuwwatertafels gevormd. Onder invloed van ondiep klei- of klei-zandsubstraat stagneert het grondwater er tijdelijk. De stuwwatertafels worden tijdens de winter en het voorjaar gevormd en verdwijnen quasi volledig in de zomer en de herfst.

1.1.4. Bodem

De oorspronkelijke Bodemkaart voor de Gemeente Ingelmunster⁴ werd in digitale bestandsvorm aangekocht. Kaart nr.1 vormt daarvan de ingekleurde kaartvorm. Deze basiskaart bevat een zeer gedetailleerde legende waarin o.m. aanduidingen naar textuur (X..), substraatvorming (x...), drainagetoestand (.x.) en profielopbouw (..x) zijn opgenomen. De voornaamste indelingsklassen vindt men terug in Tabel nr.3 met aanduiding van hun oppervlakte in Ingelmunster¹:

- *i.v.m. de textuurklassen:*
  - ⇒ de lemig-zandgronden (S..-reeks) werden apart gehouden; zuivere zandgronden (Z..-reeks) komen slechts in zeer beperkte mate voor. De samengevoegde bodems werden zandige gronden genoemd.
  - ⇒ de licht zandleemgronden (P..-reeks) en de zandleemgronden (L..-reeks) werden afzonderlijk vermeld en tevens samen aangeduid als zandleemige gronden.
  - ⇒ de kleigronden (E..-reeks) en zware kleigronden (U..-reeks) werden afzonderlijk vermeld en tevens aangeduid als kleiige gronden.

- *i.v.m. specifieke substraatvorming en profielopbouw:*
  - ⇒ de tijdelijk natte/droge stuwwatergronden (.h.-reeks) en de gronden met ondiep kleisubstraat (u...-reeks) werden afzonderlijk vermeld en tevens samen aangeduid als zware stuwwatergronden. De gronden met klei-zandsubstraat (w...-reeks) werden als lichte stuwwatergronden apart gehouden.
  - ⇒ de gronden met een sterke antropogene beïnvloeding (toenmalige bebouwing -OB-, ophoging -ON-, vergraving -OT-) werden als kunstmatige gronden aangeduid.

- *i.v.m. de natuurlijke draineringsklassen:*
  - ⇒ de indices a/b werden samengevoegd en vertegenwoordigen de zeer droge tot droge gronden.
  - ⇒ de indices c/d werden samengevoegd en vertegenwoordigen de matig droge tot matig natte gronden.
  - ⇒ alle klassen met indice >d werden samengevoegd en vertegenwoordigen de natte tot zeer natte gronden.

---

¹ Voor procentuele berekeningen wordt gebruik gemaakt van de gedigitaliseerde oppervlakte voor de Gemeente Ingelmunster, nl. 1632 ha.

Tabel nr.3: Oppervlakte-aanduiding en procentuele verhouding van enkele weerhouden indelingsklassen van bodemseries in de Gemeente Ingelmunster.

Omschrijving weerhouden klassen/fases	opp ^{te} (ha)	aandeel (%) t.o.v. tot opp ^{te} Ingelmunster
<u>i.v.m. textuurklassen</u>		
■ zanden (Z..-reeks)	1,0	<0.1 %
■ lemige zanden (S..-reeks)	330,7	20,3 %
SUBTOTAAL ZANDIGE BODEMS	330,7	20,3 %
■ licht-zandleemgronden (P..-reeks)	981,9 ha	60,2 %
■ zandleemgronden (L..-reeks)	35,6 ha	2,2 %
SUBTOTAAL ZANDLEMIGE BODEMS	1017,5 ha	62,4 %
■ kleigronden (E..-reeks)	55,2 ha	3,4 %
■ zware kleigronden (U-reeks)	10,7 ha	0,6 %
SUBTOTAAL KLEIIGE BODEMS	65,9 ha	4,0 %
<u>i.v.m. specifieke substraatvorming en profielopbouw</u>		
■ stuwwatergronden (.h.)	0,2 ha	<0,1 %
■ kleiige substraatgronden (u-...)	27,6 ha	1,7 %
SUBTOTAAL ZWARE STUWWATERGRONDEN	27,8 ha	1,7 %
■ kleiig-zandige substraatgronden (w-...)	54,4 ha	3,2 %
SUBTOTAAL LICHTE STUWWATERGRONDEN	52,4 ha	3,2 %
■ gronden met verstoorde profielopbouw (OB-ON-OT)		
SUBTOTAAL KUNSTMATIGE GRONDEN	217,0 ha	13,3 %
<u>i.v.m. natuurlijke draineringsklassen</u>		
■ zeer droge tot droge gronden (.a.)+(.b.)	211,3 ha	12,9 %
■ matig droge tot matig natte gronden (.c.)+(.d.)	1050,6 ha	64,4 %
■ natte tot zeer natte gronden (.e.)+(.f.)+(.h.)	153,2 ha	9,4 %
■ onbepaald	216,9 ha	13,3 %

Uit Kaart nr.1 en uit voorgaande tabel kunnen volgende algemene besluiten worden getrokken:

- ⇒ In Ingelmunster komen zowel zand- als zandleemgronden voor. De zandgronden zijn voornamelijk geconcentreerd in de noordelijke gebiedsdelen. De verbreiding van de zandlemige gronden situeert zich in de zuidelijke gebiedsdelen.
- ⇒ in de zuidoostelijke zone van de Gemeente komen stuwwatergronden voor.
- ⇒ alluviale kleigronden komen voor als langgerekte stroken in beekvalleien.
- ⇒ de Ingelmunsterse bodems zijn overwegend matig droog tot matig nat (64,4 %), 12,9 % zijn zeer droge tot droge gronden en 9,4 % zijn natte tot zeer natte gronden.

1.1.5. Oppervlaktewater

De Gemeente Ingelmunster is volledig in het Mandelbekken gelegen, een deelbekken van het Leiebekken.

De Bruinbeek, Meusbroekbeek en Devebeek voeren aan linkeroeverzijde via de Mandel af naar de Leie; de Lokkebeek, Lendelededebeek, Mispelaarbeek en Oude Beek aan rechteroeverzijde.

De biologische kwaliteit van het oppervlaktewater -gekend voor de Mandel en de Devebeek- is over het algemeen slecht tot zeer slecht. De biologische waterkwaliteit van het Kanaal Roeselare-Leie is matig. Voor de overige waterlopen zijn geen kwaliteitsgegevens bekend.

Voor meer informatie over de waterlopen gelegen op het grondgebied van de Gemeente Ingelmunster wordt verwezen naar kaart nr.5: 'Waterlopen, meetpunten en waterkwaliteit', uit de milieu-inventaris voor de Gemeente Ingelmunster. Volgende informatie staat er vermeld bij elk van de waterlopen:

- * naam van de waterloop volgens AWP-code, eventueel aangevuld met de naamgeving uit de Atlas der Waterlopen of uit de topografische kaart.
- * nummer uit de Atlas der Waterlopen
- * indeling volgens categorie
- * belangrijkste gekende waterkwaliteitsdata
- * aanduiding van de hydrografische sectoren

1.2. Antropogene factoren (mens)

Op basis van literatuurgegevens wordt hierbij een beschrijving van de diverse ontginningsstadia weergegeven.

1.2.1. Bewonings- en occupatiegeschiedenis

De informatie aangaande de vroegste ontwikkeling van het cultuurlandschap bevat een aantal hiaten, die reiken tot in de Middeleeuwen, tijdstip waarop Ingelmunster reeds als dorpsnederzetting was gevestigd. Samen met de aanwezigheid van een vroeg-Middeleeuwse versterking (burchtsite van het Kasteel van Ingelmunster) wordt gewezen op een vroege, waarschijnlijk zelfs pre-middeleeuwse ontginning van het oorspronkelijke natuurlandschap in de nabije omgeving. De gunstige situering van de nederzetting in de Mandelvallei lijkt daar trouwens niet vreemd aan.

Zowel in de zuidelijke als in de noordelijke helft van het grondgebied komen oud ontgonnen cultuurlandschappen voor, die, samen met de depressie van de Mandel, een vroege occupatie hebben gekend. Fragmenten binnen deze oud ontgonnen cultuurlandschappen zijn echter naar alle waarschijnlijkheid in een veel geleidelijker tempo ontgonnen. Gebieden in de zuidelijke helft (o.m. Kriekhoek, aansluitend op Abtshul) en in de noordelijke helft (o.m. Zandberg en Molleveld) droegen zelfs tot diep in de 18de eeuw nog oorspronkelijke bosrestanten. Deze gebieden in de noordelijke helft waren perifeer gelegen aan het ruimere wastine-complex van Ardooie-Veld, waarmee de lokale aanwezigheid van heidefragmenten niet wordt uitgesloten.

In het centrale gedeelte is, geconcentreerd langsheen de Mandelas, de dorpsnederzetting van Ingelmunster aan de linkeroever gelegen. Aan deze as is, na het graven van het verbindingskanaal tussen Roeselare en de Leie in de 2de helft van de 19de eeuw, een belangrijke industriële bedrijvigheid toegevoegd. Dit betekende aanvankelijk een stimulans voor de regionaal gebonden nijverheidsteelten van vlas, tabak en cichorei, later voor industriële productie en toelevering in de veevoedersector. Gepaard aan deze en verdere industriële ontwikkeling (o.m. textielbewerking) zijn de centrale delen van het grondgebied vooral in de tweede helft van de 20ste eeuw tot een zeer dense woon-werkagglomeratie uitgegroeid. Als, dusdanig behoort Ingelmunster met de verstedelijkte buurgemeenten en -steden tot het Stadsgewest Kortrijk-Rijsel.

Het dalen van de landbouwooppervlakte ten gevolge van woon- en industrie-uitbreiding werd ten dele gecompenseerd door het minder grondgebonden karakter in de modernere landbouw (o.m. serrebouw). Binnen de resterende landbouwentiteiten is eveneens een sterke verstedelijkingsdruk ontstaan door diffuse woonuitbreiding.

Als recente evolutie kan tenslotte nog de aanleg en afwerking van de ringweg worden vermeld.

1.3. Biotische factoren (fauna en flora)

Voor een ecologische typering wordt verwezen naar de beschrijving van de natuurwaarden in de Vlaamse eco-districten.⁵ De Gemeente Ingelmunster is daarbij integraal gelegen in het Centraal zandlemig Binnen-Vlaanderen (5a2). "De natuurwaarden zijn er bijzonder schaars als gevolg van intensief landbouwkundig gebruik, versnippering en vooral overbemesting waarbij bodem, grond- en oppervlaktewater zijn beïnvloed. Slechts enkele kleinere bossen en/of parken met voorjaarsaspect vertegenwoordigen enige actuele waarde. Door de geringe oppervlakte staan alle beboste gronden onder zware druk."

Als algemene bevinding kan gesteld worden dat slechts weinig oppervlakte in de Gemeente Ingelmunster een actueel hoge biologische waarde representeert. Deze waarde moet tot voor enkele decennia veel hoger zijn geweest en kwam voor onder de vorm van een sterke variatie aan vegetatietypes in samenhang met begeleidende faunacomponenten.

Het blijkt dat vooral vanaf het einde van de Eerste Wereldoorlog de gesteldheid van talrijke bosrestanten en kleinschalige akker-, wei- en hooilandstructuren werd beïnvloed door een steeds verdergaande intensifiëring en/of wijziging van het bodemgebruik door voortschrijdende mechanisatie:

- ⇒ lokale bosontginning (o.m. *Zandberg, Lampetten, Lente-akker*)
- ⇒ lokale grondinname bij woonuitbreiding, wegeaanleg en kanaalverbreding (o.m. *Zandberg* en *Molenhoek*)
- ⇒ algemene kavelverruiming met verwijdering van perceelsrandbegroeiingen en/of scheuren van grasland
- ⇒ lokale wijziging in het regime van natuurlijke waterhuishouding (o.m. drainage, aanleg van riolering)

Kleine en onregelmatige perceelsstructuren hielden slechts daar stand waar bodemkundige en uitzonderlijke topografische condities een verdere, ruime kavelindeling verhinderden. Dit is vermoedelijk de belangrijkste reden waarom samenhangende biotoopcomplexen actueel ontbreken en/of teruggebracht zijn tot zeer fragmentaire lijnen en vlakken. Daaruit vertegenwoordigen de oude parkbossen, de houtkanten langs vroegere bosrestanten, de grazige taluds en de niet-ontwaterde beekdalgraslanden nog de meest waardevolle ecologische condities.

Fytogeografisch behoort het grondgebied van de Gemeente tot het Vlaams District. De potentieel natuurlijke vegetaties zijn daarmee te situeren in de hoofdreeks van het gemengd eikenbos:

- ⇒ Vogelkers-Essenbos; in de valleigebieden op zware klei, langs beken en kwelzones.
- ⇒ Essen-lepenbos; in de valleigebieden op klei en zandleem, in drogere zones en op valleiranden.
- ⇒ Eiken-Haagbeukenbos; in versnipperde akker- en weilandgebieden op zandleem, evenals op de valleiranden.
- ⇒ Berken-Zomereikenbos; op de droge, aaneengesloten akkerlandgebieden op lemig zand en zand.

Op basis van mondelinge gegevens², vergelijkend kaartonderzoek en gericht veldwerk wordt hierbij een beknopte beschrijving van diverse voor het grondgebied waardevolle biotopencomplexen gegeven, en dit vnl. op basis van flora-elementen. Fauna-elementen worden slechts in beperkte mate en voor zover gegevens bekend, beschreven.

1.3.1. Biotopencomplex op beekdalgronden

■ parken en aansluitende populierenaanplanten:

Het betreffen alluviale parkbossen met een 19de eeuwse entourage en populierenaanplanten met voorjaarsaspect op minerale kleibodem, vaak gedomineerd door nitrofiele plantengroei.

De vegetatiereeksen vormen rompgemeenschappen uit het Elzen-Vogelkersverbond, het Elzenverbond en vnl. het Ruigt-Elzenbos. Binnen het grondgebied werden o.m. volgende kenmerkende soorten gevonden: Slanke sleutelbloem, Gevlekte aronskelk, Dagkoekoeksbloem, Gewone engelwortel, Leverkruid, Harig Wilgenroosje, Klein springzaad, Groot Hoefblad en Grote brandnetel.

Fragmentaire overgangen in de richting van Eiken-Haagbeukenbos komen sporadisch voor, o.m. met volgende soorten: Muskuskruid, Nagelkruid, Gewone salomonszegel, Groot Heksenkruid en Klimop.

Als waargenomen fauna-elementen worden o.m. aangestipt; Zwartkop, Tijftjaf, Fitis, Rietgors, Tortelduif, Houtsnip, Boomkruiper, Staartmees, Wielewaal, Grote en Kleine bonte specht, Groene specht, Boomvalk en Torenvalk.

---

²

Mondelinge mededelingen De Buizerd vzw.

De parkgedeelten zelf betreffen oude tuinruimtes met een 19de eeuwse entourage, gazonpartijen, serpentine-vijvers en afzonderlijke parkboomgroepen. Als fauna-elementen worden o.m. vogelsoorten als Grote bonte specht en Ransuil vastgesteld, naast zoogdieren waaronder Egel, Laatvlieger, Dwerg- en Watervleermuis.

■ beekdalgraslanden en depressies:

Het betreffen voornamelijk alluviale weilanden, voortkomend uit vroegere hooilanden en kleinschalige klei-ontginningen (zgn. uitgebakken percelen). Enkele malen zijn weilanden ingeplant met populieren.

De vegetatiereeksen zijn veelal fragmentaire afspiegelingen uit het Dotterverbond en het Moerasspireaverbond. Binnen het grondgebied werden o.m. volgende kenmerkende soorten gevonden: Pinksterbloem, Dotterbloem, Valeriaan, Moerasvergeet-me-nietje en Blaartrekkende boterbloem.

Als specifieke fauna-elementen worden aangegeven; Witgatje, Koperwiek, Kramsvogel, Watersnip en Watersnip.

1.3.2. Biotopencomplex van recentere infrastructuurwerken

■ restgronden:

Het betreffen braakliggende terreinen met (tijdelijke) opslag van puin, vaak gelegen langs taluds of insnijdingen van allerhande infrastructuur met opslag van o.m. Riet, Wilgenroosje, Boerenwormkruid en Braam.

Langs schouwpaden van spoorwegen en tragels komen zeer gevarieerde vegetaties voor met o.m. Gewone Teunisbloem, Wilde reseda, Duizendblad, St.-Janskruid, Hazepootje, Steenkruidkers, Kleeverig kruiskruid, Kleine leeuwebek, Stalkaars, Kruipend stalkruid en honingklavers.

Bij restgronden werden volgende fauna-elementen geregistreerd: Grasmus, Levendbarende hagedis, naast diverse sprinkhaan- en dagvlindersoorten.

1.3.3. Overige landschapselementen

■ taluds en bermen:

De taluds betreffen afwisselend grazige en houtige taluds, gelegen in open akkerland. Vegetatiereeksen uit de Verbonden van Kleefkruid/Look-zonder-Look en Sleedoorn/Bramen werden vastgesteld; o.m. met volgende soorten: Grootbloemige muur en Sleedoorn.

Als specifieke fauna-elementen worden Veldleeuwerik, Patrijs en Gele kwikstaart vermeld. Als zoogdieren worden Konijn, Haas en eerder uitzonderlijk Wezel genoteerd. De bermen betreffen slechts enkele matig schrale stroken met o.m. zeer fragmentaire vegetatiereeksen uit het Glanshaververbond, vnl. langsheen permanent weiland of onverharde wegen en van een zekere breedte. Als bijzonderste plantensoorten werden Duizendblad en Vogelwikke aangetroffen. Als fauna-elementen werden verschillende kever- en dagvlindersoorten waargenomen.

■ perceelsrandbegroeiing:

Specifieke perceelsrandbegroeiing wordt aangetroffen onder de vorm van (kortgeschoren) hagen rond al dan niet met fruitbomen beplante huisweiden van boerderijerven. De hagen zijn vnl. samengesteld uit Eënstijlige meidoorn en Hulst, eerder uitzonderlijk uit Haagbeuk, Gewone beuk en iepensoorten. Overige perceelsrandbegroeiingen betreffen schaars verspreide houtkanten samengesteld uit Zwarte els en Gewone es en knotbomenrijen die voornamelijk bestaan Schietwilg en Cultuurpopulier. Als specifieke fauna-elementen worden Steenuil en Ringmus vermeld.

■ poelen en sloten:

Het betreffen randen, oevers en wateroppervlakken van veedrinkpoelen en afwateringsgrachten, vaak in alluviale weilanden en populierenaanplanten met fragmenten uit het Rietverbond; Liesgras, Rietgras, Riet en kroossoorten. Enkele specifieke fauna-elementen zijn: Kleine karekiet, Rietgors, Kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, Gewone pad en Bruine Kikker.

■ open waters:

Het betreffen in essentie de wateroppervlakken van het Kanaal Roeselare - Leie met inbegrip van de zwaikompen, evenals enkele waterbevoorradingsputten. Als vogelsoorten werden Blauwe reiger, Ijsvogel, Fuut, Waterhoen, Meerkoet, Oeverloper, Wilde eend, Kuifeend, Tafeleend, Boerenzwaluw en Huiszwaluw genoteerd. In het kanaal werden o.m. volgende vissoorten vastgesteld; Blankvoorn, Rivierpaling, Kroeskarper, Brasem en Snoekbaars. Langs kaaimuren en stortsteen-oeverstroken van kanalen werden o.m. Wolfspoot, Waterzuring, Liesgras, Grote Lisdodde,

Gele lis, Bitterzoet en tanzaden aangetroffen.

1.4. Landschap

Voor een landschapstypering wordt verwezen naar de beschrijving van landschapseenheden in de Vlaamse traditionele landschappen.⁶ De Gemeente Ingelmunster is daarbij gelegen binnen de landschapsregio van het Land van Roeselare-Kortrijk (220080). De structurele hoofdkenmerken worden gevormd door een vrij sterk tot sterk bebouwd landschap dat aansluit bij het opener golvend landschap van het Plateau van Tielt (220060). De identiteitskenmerken slaan o.m. op een sterke verstedelijkingsgraad en een hoge dichtheid van verspreide bewoning in de rest-landelijke gebieden. Tevens wordt een sterke versnijding door (weg)infrastructuren en industrieterreinen vastgesteld.

Op basis van voorgaande typering, literatuurgegevens en vergelijkend kaartonderzoek is het mogelijk om de Gemeente Ingelmunster en haar ruimere omgeving op te delen in een aantal meer gedetailleerde landschapseenheden (zie Figuur nr.6). Op deze figuur herkennen we:

- **depressie van de Mandel**
De valleidepressie van de rechtgetrokken Mandel, met plaatselijk nog sterk meanderende, deels afgesneden meanders, vormt een vrij brede insnijding. In de depressie is het Kanaal van Roeselare naar de Leie getraceerd.
- **vertakkingen van Gistelbeek-Bruinbeek, Meusbroekbeek, Devebeek en Lokkebeek, Lendelededebeek en Mispelarebeek**
De beekvertakkingen vormen vrij smalle, ondiepe versnijdingen van de heuvelruggen. De voornaamste waterlopen zijn gekend als Gistelbeek-Bruinbeek, Meusbroekbeek, Devebeek en Lokkebeek, Lendelededebeek en Mispelarebeek.
- **topvlakken en flanken van Ruggen van Emelgem en Lendeledede**
De (zuid)west - (noord)oost gerichte ruggen omvatten platte topvlakken en zachtglooiende uitlopers met enkele geïsoleerde opduikingen (o.m. *Zandberg*). De voornaamste toponiemen zijn gekend als *Leestje - Hoogte* en *Hogen Doorn - Kriekhoek*. De Rug van Lendeledede sluit in zuidoostelijke richting aan op het Hoogland van Hulste.

In overliggende arceringen zijn de bebouwde omgeving en de grootschalige infrastructuur van kanalen, bruggen en (spoor)wegen aangeduid.

2. Juridisch-administratief kader en beleidsvoornemens

Hieronder wordt een overzicht gegeven van alle juridische bepalingen en beleidsvoornemens die relevant zijn in het kader van natuurontwikkeling. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

- het juridisch-administratief kader die alle bepalingen omvat die werkelijk juridisch vastliggen en kracht van wet hebben;
- de beleidsvoornemens waaronder plannen en bepalingen sorteren die bedoeld zijn om in de toekomst juridisch te gaan vastleggen.

2.1. Juridisch-administratief kader

2.1.1. Bodembestemming

2.1.1.1. Gewestplan⁷

Figuur nr.7 stelt het Gewestplan voor. De voor het GNOP in eerste instantie relevant geachte bodembestemmingen betreffen de natuurgebieden (N), de parkgebieden (P) en de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden.

- ⇒ natuurgebied: 6,3 ha (< %)
- ⇒ parkgebied: 60,7 ha (< %)
- ⇒ landschappelijk waardevol agrarisch gebied: 50,9 ha (%)

2.1.1.2. B.P.A.'s

In de Gemeente Ingelmunster zijn er geen goedgekeurde BPA's met betrekking tot landelijke gebiedscategorieën.

2.1.2. Wetgeving inzake bescherming landschappen, stads- en dorpsgezichten

De bescherming van landschappen en stads- en dorpsgezichten wordt geregeld door de Wet van 07/08/1931, aangevuld door het Decreet van 03/03/1976, gewijzigd door het Decreet van 22/02/1995 voor de bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten en van 16/04/1996 voor de bescherming van landschappen.

Op het grondgebied van de Gemeente Ingelmunster gelden volgende beschermingen.

Bescherming als landschap: Landschap gevormd door het park van het

Kasteel (20/06/1947)

Voor de Gemeente Ingelmunster zijn verder geen procedures voor de bescherming als landschap of dorpsgezicht ingeleid.

2.1.3. Juridisch vastgelegde natuurwaarden

Binnen de Gemeente Ingelmunster zijn geen zones gelegen binnen een Vogelrichtlijngebied (B. VI.Ex. van 17/10/1988 tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van Artikel 4 van de Richtlijn 79/409/E.E.G. van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 02/04/1979 inzake het behoud van de vogelstand) en tevens niet binnen een Ramsar-gebied (Wet van 22/02/1979 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake watergebieden die van internationale betekenis zijn in het bijzonder als woongebied voor watervogels, opgenomen in België onder K.B. 27/09/1984).

2.1.4. Wetgeving inzake bescherming opgaande groenelementen

2.1.4.1. Gemeentelijke verordeningen

De Gemeente Ingelmunster beschikt over een Gemeentelijk kapreglement.

2.1.4.2. Vegetatiebesluit¹

Voor de wijziging van vegetatie en van lijn- en puntvormige elementen in bepaalde gebieden, geldt volgens het B.VI.Ex. 04/12/1991 (B.S. 24/03/1992) een vergunningsplicht. Er wordt verwezen naar Bijlage 2 voor een nadere omschrijving van de inhoud van het vegetatiebesluit. Dit besluit is grotendeels van toepassing in de groengebieden en landschappelijke waardevolle agrarische gebieden. Voor de Gemeente Ingelmunster komt dit neer op een gezamenlijke oppervlakte van 57,2 ha (3,5 %).

2.1.4.3. Bosdecreet

De regeling van het behoud, de bescherming, de aanleg en het beheer van de openbare en privé-bossen wordt geregeld door het Bosdecreet (B.VI.Ex. 13/06/1990 (B.S. 28/09/1990)). Dit decreet werd opgenomen onder Bijlage 3.

Het Bosdecreet bepaalt o.a. dat een bosbeheersplan dient opgemaakt te worden voor:

- alle openbare bossen
- alle privé-bossen met een oppervlakte van meer dan 5 ha.

Binnen de Gemeente Ingelmunster zijn de bospercelen bij natuurreservaat Mandelhoek openbaar bos (ca. 7 ha). Het eigendom ressorteert onder het Vlaams Gewest, Departement Leefmilieu en Infrastructuur (Administratie Waterwegen en Zeewezen). Het volledige beheer is overgedragen aan de lokale natuurvereniging De Buizerd V.Z.W.

Private bouseigendommen met een oppervlakte groter dan 5 ha komen op het grondgebied van de Gemeente Ingelmunster niet voor.

2.1.5. Wetgeving inzake bescherming van oppervlaktewateren

Het B.VI.R. 21/10/87 koppelt een aantal bestemmingen aan bepaalde oppervlaktewateren in Vlaanderen. Aan deze oppervlaktewateren zijn specifieke kwaliteitsdoelstellingen gekoppeld. De volgende bestemmingen werden weerhouden:

- drinkwaterkwaliteit
- viswaterkwaliteit
- zwemwaterkwaliteit

In de Gemeente Ingelmunster is de waterkwaliteitsdoelstelling van het Kanaal Roeselare-Leie voorbestemd voor viswater (Karperachtigen). Voor de overige waterlopen geldt de basiskwaliteit als norm.

2.2. Beleidsvoornemens

2.2.1. Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP)

Door ondertekening van het Milieuconvenant, verbindt de Gemeente Ingelmunster zich tot het opmaken van een GNOP volgens de richtlijnen van de afdeling Natuur van AMINAL⁸

Voor de wijziging van vegetatie en van lijn- en puntvormige elementen in bepaalde gebieden, geldt volgens het B.VI.Ex. 04/12/1991 (B.S. 24/03/1992) een vergunningsplicht. Er wordt verwezen naar Bijlage 2 voor een nadere omschrijving van de inhoud van het vegetatiebesluit. Dit besluit is grotendeels van toepassing in de groengebieden en landschappelijke waardevolle agrarische gebieden. Voor de Gemeente Ingelmunster komt dit neer op een gezamenlijke oppervlakte van 57,2 ha (3,5 %).

2.1.4.3. Bosdecreet

De regeling van het behoud, de bescherming, de aanleg en het beheer van de openbare en privé-bossen wordt geregeld door het Bosdecreet (B.VI.Ex. 13/06/1990 (B.S. 28/09/1990)). Dit decreet werd opgenomen onder Bijlage 3.

Het Bosdecreet bepaalt o.a. dat een bosbeheersplan dient opgemaakt te worden voor:

- alle openbare bossen
- alle privé-bossen met een oppervlakte van meer dan 5 ha.

Binnen de Gemeente Ingelmunster zijn de bospercelen bij natuurreservaat Mandelhoek openbaar bos (ca. 7 ha). Het eigendom ressorteert onder het Vlaams Gewest, Departement Leefmilieu en Infrastructuur (Administratie Waterwegen en Zeewezen). Het volledige beheer is overgedragen aan de lokale natuurvereniging De Buizerd V.Z.W.

Private bouseigendommen met een oppervlakte groter dan 5 ha komen op het grondgebied van de Gemeente Ingelmunster niet voor.

2.1.5. Wetgeving inzake bescherming van oppervlaktewateren

Het B.VI.R. 21/10/87 koppelt een aantal bestemmingen aan bepaalde oppervlaktewateren in Vlaanderen. Aan deze oppervlaktewateren zijn specifieke kwaliteitsdoelstellingen gekoppeld. De volgende bestemmingen werden weerhouden:

- drinkwaterkwaliteit
- viswaterkwaliteit
- zwemwaterkwaliteit

In de Gemeente Ingelmunster is de waterkwaliteitsdoelstelling van het Kanaal Roeselare-Leie voorbestemd voor viswater (Karperachtigen). Voor de overige waterlopen geldt de basiskwaliteit als norm.

2.2. Beleidsvoornemens

2.2.1. Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP)

Door ondertekening van het Milieuconvenant, verbindt de Gemeente Ingelmunster zich tot het opmaken van een GNOP volgens de richtlijnen van de afdeling Natuur van AMINAL⁹. Inhoudelijk dient het GNOP vanuit een basisinventarisatie en een knelpuntenanalyse tot een beleidsvisie te komen op het vlak van natuurontwikkeling. Concrete acties ter verwezenlijking van deze visie dienen in het plan eveneens aangegeven te worden.

De in dit document beschreven methodiek (incl. de kaartenreeks) vormen de Fase 1; Visievorming Natuur en Landschap voor het GNOP van de Gemeente Ingelmunster.

2.2.2. Natuurlijke structuur

Een eerste natuurlijke structuur voor Vlaanderen werd opgemaakt in het "Milieubeleids- en Natuurontwikkelingsplan voor Vlaanderen (1990-1995)"¹⁰. Hierin werden een aantal gebiedsgerichte beleidscategorieën weerhouden. Er werd een onderscheid gemaakt tussen natuurkern-, natuurontwikkelings-, natuurverbindings-, en natuurbuffergebieden. Figuur nr. 8 stelt de Groene Hoofdstructuur (GHS) voor de Gemeente Ingelmunster voor. Het gebied ter hoogte van het reservaat Mandelhoek en het kasteelpark werd ingekleurd als natuurverbindingsgebied, een gedeelte van de Mandelvallei richting Oostrozebeke als natuurontwikkelingsgebied.

Momenteel zijn een aantal ontwerpen in opmaak (ontwerp milieubeleidsplan, ontwerp decreet op natuurbehoud en ontwerp structuurplan), waarin verwezen wordt naar een Vlaams Ecologisch Netwerk (VEM) dat zal opgemaakt worden. Hierin zullen eveneens verschillende gebieden afgebakend worden :

- Grote Eenheden Natuur (GEN)
- Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling (GENO)
- Integraal Verwervings- en Ondersteunend Netwerk (IVON)

Deze afbakening is echter momenteel nog niet gebeurd.

2.2.3. Structuurplan Zuid-West-Vlaanderen

In opdracht van het Provinciebestuur West-Vlaanderen werkt het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) een structuurplan Zone Zuidoost uit; De synthesevisie¹¹ stelt ondermeer volgende, voor de Gemeente Ingelmunster relevante globale doelstellingen voorop:

- verhoging van de bebossingsindex
- maximale vrijwaring van grotere open ruimtes
- versterking van beekvalleien
- bescherming en versterking van waardevolle landschappen. In deze gebieden moeten zonevreemde activiteiten worden geweerd en zijn beperkingen voor de land- en uinbouw onvermijdelijk.
- randvoorwaarden voor behoud en verdere ontwikkeling van intensieve vormen van land- en tuinbouw moeten worden aangegeven en afdwingbaar gesteld, met inbegrip van sanering en heroriëntering.
- in functie van de agrarische bodemgeschiktheid enerzijds en van de ruimtelijke, landschappelijke en natuurlijke waarden anderzijds, moet gestreefd worden naar verschillende vormen van verweving van functies (landbouw - natuurbehoud - recreatie).

Het voorontwerp structuurplan wordt verwacht voor het najaar 1996.

2.2.4. Gemeentelijk structuurplan

Voor de Gemeente Ingelmunster bestaat momenteel geen Gemeentelijk structuurplan.

3. Afbakening ecologisch relevante entiteiten voor natuurontwikkeling

Doel is om is tot een objectieve en wetenschappelijke afbakening te komen van de relevantste entiteiten die in aanmerking kunnen komen voor verdere natuurontwikkeling op korte en middellange termijn. Deze afbakening vormt - na de algemene beschrijving van de gemeente- een noodzakelijke stap om tot een gefundeerde en haalbare keuze te komen van het actiegebied, waarvoor een concreet actieplan zal uitgevoerd worden. Daartoe gebeurden een aantal inventarisaties (zie punt 3.1) die gedigitaliseerd werden op een schaal 1:10.000. Alle hierna volgende kaarten zijn dus verkleinde uitgaven van originelen op een schaal 1:10.000. Deze inventarisaties gebeurden a.h.v. bestaand kaartmateriaal en orthofotoplans, aangevuld met enkele controles op het veld.

Deze inventarisatiekaarten werden vervolgens via GIS (Geografisch Informatiesysteem) over elkaar gelegd (overlay) en aldus geïntegreerd.

A.h.v. een aantal criteriawerden vervolgens de relevante entiteiten geselecteerd (zie punt 3.2). Aan de basis van de selectie liggen enerzijds de (nog) aanwezige natuurwaarden en anderzijds de potentiële natuurwaarden.

A.h.v. deze geselecteerde relevante entiteiten en aan de hand van de orthofotoplans werden vervolgens de belangrijkste aaneensluitende gebieden afgebakend. Deze gebieden werden stuk voor stuk op het veld bezocht door de auteurs enerzijds en door de volledige GNOP-commissie (onder begeleiding van een auteur) anderzijds.

Het doel van dit veldwerk was:

- eventuele wijzigingen t.o.v. de geïnventariseerde gegevens achterhalen
- de werkelijke relevantie van het gebied vaststellen
- de vooropgestelde grenzen van het afgebakende gebied te controleren en eventueel aan te passen

Door de volledige GNOP-commissie werd het oorspronkelijk voorstel van de aaneensluitende relevante gebieden tenslotte aangepast. Deze gebieden vormen de uiteindelijke ecologisch relevante entiteiten. Figuur nr. 9 geeft schematisch de methodiek van het GNOP weer.

3.1. Inventarisatie

Deze inventarisatie gebeurt in een eerste fase grotendeels aan de hand van kaartmateriaal en luchtfoto's en dit voor de volledige oppervlakte van de Gemeente Ingelmunster. Vervolgens werd door de auteurs en door de GNOP-commissie een veldbezoek uitgevoerd t.h.v. de geselecteerde relevante entiteiten met als doel:

- checken of de verzamelde informatie vanuit het kaartmateriaal nog correct is.
- nauwkeuriger afbakening van de relevante entiteiten.

3.1.1. Bodemkenmerken (Kaarten nrs. 1 en 2a en b)

Gezien het belang van de bodemkenmerken voor de ecologische karakteristieken en potenties van een gebied, vormt deze kaart een belangrijk basisgegeven.

Zoals reeds vermeld onder 1.1.4 werd de originele bodemkaart¹² voor Ingelmunster digitaal aangeschaft. Kaart nr. 1 vormt de ingekleurde bodemkaart. De vochttrappen droog, droog tot nat en (tijdelijk) nat zijn met kleurnuances aangegeven, terwijl substraatgronden door middel van arceringen zijn aangeduid.

Aangezien het veldwerk uitgevoerd voor de opmaak van de bodemkaart omstreeks 1960 werd uitgevoerd werd, zullen bepaalde gegevens intussen reeds veranderd zijn. De belangrijkste mogelijke veranderingen zijn de drainering van bepaalde natte gronden waardoor deze actueel in een andere drainzgeklasse dienen ingedeeld te worden. Eventuele veranderingen worden gecheckt bij de geselecteerde entiteiten tijdens de veldbezoeken.

Kaart nr. 2a is de kaart met specifieke bodemkenmerken waarop volgende groeperingen werden aangeduid:

- natte beekdalgronden: 194,1 ha
- zware stuwwatergronden: 27,6 ha
- lichte stuwwatergronden: 52,4 ha
- droge koutergronden: 53,5 ha
- zeer droge koutergronden: 157,4 ha

Kaart nr. 2b geeft vervolgens de concentratie aan bodemdiversiteit weer, per rastercel van 5 ha geprojecteerd over de kaart van de Gemeente Ingelmunster.

3.1.2. Reliëfkenmerken (Kaart nr. 3)

Kaart nr. 3 verduidelijkt enkele reliëfkenmerken; een afleiding uit de topografische kaart waarbij de hellingspercentages worden weergegeven. Dit gebeurde door telling van het aantal hoogtelijnen binnen rastercellen van 5 ha groot. Het hoogtelijneninterval bedroeg 1,25 m. Voor de Gemeente Ingelmunster komen sterke hellingen aldus voor bij overschrijding van meer dan 8 hoogtelijnen per rastercel (hellingspercentage > 12%), matige hellingen bij 5 tot 7 (6-12%) en flauwe hellingen bij minder dan 4 (<6%) overschrijdingen.

3.1.3. Grasland + bos- en heide(restanten)(Kaart nr. 4)

Wegens het (potentiëel) ecologisch belang van van bestaande (permanente) graslanden en bossen, vormt deze informatie een onmisbare schakel bij de selectie van ecologisch relevante entiteiten. Voor de graslandoppervlakken werd de topografische kaart (1/10.000) uitgave 1978 vergeleken met de orthofotoplans uitgave 1990. Alle graslanden die op beide kaarten voorkwamen werden als vrij permanent beschouwd en gedigitaliseerd.

De actuele bosoppervlakken werden geïnventariseerd aan de hand van de orthofotoplans (1/10.000) uitgave 1990. Hierbij werd elke groep van minimum 3 x 3 bomen als bos beschouwd.

Er kan hier nog gewezen worden op het feit dat voor de inventarisatie in deze fase enkel plaatselijk een controle op het veld uitgevoerd werd (meer gedetailleerd veldwerk en controle gebeurde in een latere fase waarbij de geselecteerde entiteiten stuk voor stuk bezocht werden). Het is dus mogelijk dat bepaalde gekarteerde elementen intussen reeds verdwenen zijn en/of dat bepaalde (weinig) percelen verkeerdelijk als weilandpercelen geïnterpreteerd werden vanop de luchtfoto. Er mag echter aangenomen worden dat de informatie op de kaart voor 80 à 100 % correct is.

De locaties van vroegere bosoppervlakken¹³ (mogelijke actuele relictten daarvan) werden afgeleid uit de Militaire topografische kaart uitgave 1935-36 en geprojecteerd in een raster over de kaart van de Gemeente Ingelmunster. De rastercellen waren eveneens 5 ha groot. Dit resulteerde in de volgende totaaloppervlaktes:

- graslandoppervlakken: 223,4 ha
- actuele bosoppervlakken: 37,9 ha
- bosrestanten (ruim areaal): 7 rastercellen
- bosrestanten (gering areaal): 40 rastercellen

3.1.4. Vegetatiekenmerken (Kaart nr. 5)

Deze kaart geeft de nu reeds waardevolle ecologische entiteiten weer. Voor het in kaart brengen van vegetatiekenmerken werden de karteringsgegevens van de Biologische Waarderingskaart¹⁴ (BWK) gebruikt. Enkel de zeer waardevolle en waardevolle entiteiten werden overgenomen.

Hierbij gebeurde een aanvulling door een beperkte, actualiserende inventarisatie van vnl. floracomponenten in de Gemeente Ingelmunster³. Dit resulteerde in de volgende totaaloppervlaktes:

- biologisch zeer waardevolle entiteiten: 5,1 ha
- biologisch waardevolle entiteiten: 78,7 ha

3.1.5. Kleine landschapselementen (KLE) (Kaarten nrs. 6 en 7)

De kleine landschapselementen vormen een belangrijke schakel in de ecologische infrastructuur. Ze bieden nest- en schuilgelegenheid aan talrijke vogels en zoogdieren en zijn op die manier belangrijk en dit vooral in relatie met graslanden waar de dieren kunnen foerageren. De aanwezigheid van deze KLE's in het landschap vormt dan ook een essentieel criterium in de selectie van relevante gebieden.

Op basis van de orthofotoplans (schaal 1/10.000) werden de volgende elementen gedigitaliseerd:

- * bomenrij
- * houtkant
- * haag
- * groenscherm rond gebouw
- * dreef
- * belangrijke groene puntelementen

De gekarteerde toestand geeft dus de situatie weer zoals deze was in 1989 (opnamedatum orthofotoplan).

Met behulp van GIS werden vervolgens concentraties van deze kleine landschapselementen berekend, geprojecteerd in rastercellen van 5 ha groot. Per rastercel werden vervolgens concentraties aan KLE berekend (m/5 ha). Voor een puntvormig element wordt een gemiddelde afstand van 5 m gerekend. Kaart nr. 7 vormt de weergave van de concentratieberekeningen voor deze KLE. Hierbij werden er 3 klassen weerhouden:

- * 0 - 150 m KLE/5 ha (wit)
- * 150 - 300 m KLE/5 ha (groen)
- * > 300 m KLE/5 ha (rood)

---

³ Aanvullende gegevens door De Buizerd vzw werden ons ter beschikking gesteld.

3.2. Integratie en selectie

Met behulp van GIS werd een overlay doorgevoerd van de themakaarten 1 tot en met 7. Dit betekent dat alle gecodeerde digitale informatie, die op de individuele themakaarten voorkomt, laagsgewijs over elkaar wordt gelegd. Dit resulteert in de integratiekaart (zie Kaart nr. 8). Iedere te onderscheiden entiteit heeft hierbij een specifieke code (vb. natte kleigrond + weiland + biologisch waardevol + weinig KLE).

Doel is om de ecologische relevantie van de diverse entiteiten vast te leggen. De ecologische relevantie van iedere entiteit wordt bepaald door een aantal criteria. Bij middel van GIS werd daarom een multicriteria-analyse toegepast. Rekening houdend met een gradatie in de criteria werd er een onderscheid gemaakt tussen:

- ecologisch zeer relevante entiteiten (ERE)
- ecologisch relevante entiteiten
- ecologisch minder relevante entiteiten

Bij de multicriteria-analyse werden de volgende criteria gehanteerd:

- * voor de ecologisch zeer relevante entiteiten:
  - gevarieerde bodemgradiënt
  - sterk hellend
  - actueel bos
  - BWK + act. inventarisatie: zeer waardevol
- * voor de ecologisch relevante entiteiten:
  - kleiige beekdalbodem en grasland
  - bosrestant
  - BWK + act. inventarisatie: waardevol
- * wat resteert, vormen de ecologisch minder relevante entiteiten

Het toepassen van deze multicriteria-analyse resulteert in een kaartbeeld waarin ecologisch relevante entiteiten door digitale selectie werden afgeleid (Kaart nr. 9). Dit zijn zoals reeds hoger vermeld de entiteiten waarop natuurontwikkeling op korte en/of middellange termijn reeds duidelijke resultaten kan teweeg brengen.

Om duidelijkheid te verkrijgen waarom de entiteiten zijn uitgeselecteerd werd een legende met ingekleurde relevante criteria toegevoegd (zie Kaart nr. 10). Aan de hand van Kaart nr. 10 en de orthofotoplans werden vervolgens gebieden afgebakend tot op perceelsniveau (Kaart nr.11). Dit zijn de uiteindelijke ecologisch relevante entiteiten (ERE).

4. Knelpunten

Op basis van voorgaande inventarisatie wordt een beknopt overzicht gegeven van de knelpunten die zich binnen de gemeente Ingelmunster voordoen op het vlak van natuurbehoud en natuurontwikkeling. In enkele gevallen werd hiervan reeds tijdens de inventarisatiefase melding gemaakt. Ook in de milieu-inventaris van de gemeente Ingelmunster werden een aantal van deze knelpunten reeds uitvoerig behandeld.

Binnen het kader van het GNOP vormen de knelpunten een belangrijke basis voor het formuleren van natuurontwikkelingsmaatregelen en het uitwerken van één of meerdere actieplannen.

4.1. Vermesting

Door verdergaande vermesting van de bodem daalt de kwaliteit van het oppervlaktewater (eutrofiëring) en verdwijnen voedselarme en matig voedselarme standplaatsen, met als gevolg een kwalitatieve achteruitgang van de vegetatie en het dalen van de biodiversiteit. Zo zijn halfnatuurlijke soortenrijke graslanden in de gemeente Ingelmunster door bemesting vrij zeldzaam geworden. Maar ook de vegetatie van nabijgelegen of lagergelegen weinig bemeste gebieden (bermen, bossen en bosjes, oevers van waterlopen,...) kunnen door uitspoeling van nutriënten in negatieve zin beïnvloed worden.

De gemeente Ingelmunster staat in het Mestactieplan omschreven als 'zwarte gemeente' waar moet afgebouwd worden (via spontane afvloei). Hierdoor wordt verdergaande vermesting in het algemeen beperkt. Lokaal (naast gevoelige gebieden, t.h.v. waardevolle bermen, ...) kan echter een vermindering van de vermestingsdruk extra aangewezen zijn.

4.2. Verdroging

Verdergaande ophoging, drainage van vochtige en/of natte weilanden en/of verhoging van de afvoercapaciteit van waterlopen worden in de regel doorgevoerd omwille van een intensivering van het bodemgebruik (voor industrie, bewoning of landbouw). Door deze verdroging gaan echter belangrijke ecologische potenties (permanent) verloren en wordt een monotoon karakter van het landschap en de biotopen in de hand gewerkt. De belangrijkste nog resterende nattere gebieden in de gemeente Ingelmunster bevinden zich in de beekvalleien (de Mandel, Oude Beek, Mispelaarbeek, Devebeek, Lokkebeek).

Door het steeds schaarser worden van deze vochtige biotopen moeten infrastructuurwerken met betrekking tot ontwatering kritisch overwogen worden. Tevens moet met het oog op het behoud van dergelijke gebieden de invloed van hogergelegen omliggende gebieden eveneens in beschouwing genomen worden (zie vermesting).

4.3. Verontreiniging

Een eerste vereiste om een ecologisch waardevolle natuur te ontwikkelen is een goede basismilieukwaliteit van zowel het grond- en oppervlaktewater, de bodem, als de lucht.

De waterkwaliteit van de oppervlaktewateren in Ingelmunster is over het algemeen matig tot zeer slecht. De oorzaak hiervan ligt zowel bij de huishoudens, de industrie als de landbouw. Terwijl de huishoudens en de landbouw voor meer diffuse verontreiniging, verspreid over de volledige gemeente, verantwoordelijk zijn, draagt de industrie en de lozing van grote afvalwaterbekkens vooral bij tot plaatselijke verontreiniging. 25% van de inwoners van Ingelmunster is nog niet aangesloten op een rioleringsnet. Het betreft vooral lint- en halfopen bebouwing en los verspreide woningen in het agrarisch gebied. Het afvalwater van de inwoners van Ingelmunster wordt niet gezuiverd en komt uiteindelijk allemaal in de Mandel terecht.

Wat betreft de bodemkwaliteit kan verwezen worden naar de reeds hierboven besproken vermesting. Een bijkomend probleem vormen de grote hoeveelheden pesticiden en gewasbeschermingsmiddelen die in de landbouwsector aangewend worden.

4.4. Versnippering

4.4.1. Bebouwing

Buiten de dorpskernen wordt de gemeente Ingelmunster gekenmerkt door een diffuse bebouwing in het landelijk gebied en door lintbebouwing langs de voornaamste inval- en verbindingswegen. Mede doordat in het verleden geen doelmatig beleid inzake concentratie van bebouwing en/of behoud van open ruimte gevoerd werd, is de open ruimte in de gemeente Ingelmunster de voorbije decennia sterk afgenomen. Door de toenemende druk van verschillende sectoren worden de nog resterende open ruimten stelselmatig verder aangetast. De bestaande open ruimten vormen in het kader van het GNOP de basis voor de gebieden waar natuurwaarden aanwezig zijn of ontwikkeld kunnen worden.

4.4.2. Infrastructuren

Verschillende belangrijke wegen, het Kanaal en de spoorweg vormen niet alleen landschappelijke, maar ook ecologische barrières tussen de verschillende entiteiten; dit mede doordat bij de aanleg van deze infrastructuren weinig aandacht besteed is aan de natuurwaarden en aan mogelijkheden om het barrière-effect te beperken (vb. fauna-uitstapplaatsen). Deze infrastructuren en aanverwante activiteiten zijn veelal ook een bron van geluidshinder. Wat betreft de bermten dient vermeld te worden dat waardevolle bermten op het grondgebied van de gemeente Ingelmunster schaars zijn. Een strikte naleving van het bermbesluit (met in acht name van de maaidatum en het afvoeren van het maaisel) is nodig.

Zoals op vele plaatsen in in Vlaanderen zijn veel waterlopen in de gemeente Ingelmunster genormaliseerd en plaatselijk verstevigd of ingekokerd. Voor ecologisch waardevolle waterlopen is de aanwezigheid van goede (variabele) structuurkenmerken vereist. Vooral in landelijke gebieden dient er naar gestreefd te worden om de structuur van de waterlopen zo natuurlijk mogelijk te houden.

4.4.3. Ecologische infrastructuur

Door de toenemende intensivering en schaalvergroting in de landbouwsector heeft het agrarisch landschap in de laatste decennia grote veranderingen ondergaan. Doordat bomenrijen, houtkanten, poelen en andere kleine landschapselementen hun functie in de agrarische sector verloren hebben, zijn ze grotendeels verdwenen uit het landschapsbeeld of worden ze verwaarloosd en niet meer onderhouden. Samen met het verlies van deze kleine landschapselementen gaan echter ook bepaalde biotopen verloren.

5. Formuleren natuurontwikkelingsmaatregelen

Hierna worden algemene en specifieke voorstellen voor natuurontwikkelingsmaatregelen geformuleerd. De specifieke maatregelen werden zowel per landschapseenheid als per ERE voorgesteld en zijn gebaseerd op voorgaande inventarisaties en studiewerk.

Uit deze voorstellen wordt in het kader van het GNOP een keuze gemaakt naar het (de) meest efficiënte en meest haalbare project(en) en dit voorstel wordt dan uitgewerkt in een actieplan (zie fase 2).

5.1. Algemene natuurontwikkelingsmaatregelen

Deze algemene natuurontwikkelingsmaatregelen worden voorgesteld voor het ganse grondgebied van de Gemeente Ingelmunster:

- sensibilisering op naleving van vigerende wetgevingen (vegetatiebesluit, wetgeving op ruimtelijke ordening,...)
- sensibilisering (met eventuele financiële ondersteuning) van het onderhoud, herstel en aanleg van talud- en perceelsrandbegroeiing
- stimulering voor het aanbrengen van erfbeplanting, streekeigen groenschermen en hoogstamboomgaarden binnen het agrarisch gebied (o.a. op basis van provinciale subsidiemogelijkheden (actie Groene zetel) + evt. subsidiemogelijkheden van de Gemeente Ingelmunster
- verantwoord integraal beheer van waterloopoevers (o.m. geen gebruik van betonmaterialen) en van de wegbermen volgens vigerend Bermdecreet (met eventueel juridisch op punt stellen van de oorspronkelijke bermbreedtes).
- benutten van mogelijkheden voor het uitbouwen van educatieve en passief-recreatieve functies (natuurleerpaden, fiets/wandelroutes) bvb. op functionele voet- en/of buurtwegen.
- algemeen behoud van open ruimte-kwaliteiten.

5.2. Specifieke natuurontwikkelingsmaatregelen per landschapseenheid

Deze specifieke natuurontwikkelingsmaatregelen worden voorgesteld voor de aangeduide ERE. Ze worden aanvankelijk toegelicht per landschapseenheid, zoals weerhouden in Figuur nr.6 (1.4.1.):

■ **depressie van de Mandel**

- structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van waterlopen
- behoud + aangepast beheer van beekdalbossen en -graslanden (vnl. hooiweiden)
- behoud of herstel van waterbergende valleifunctie
- vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen
- gericht bermbeheer (vnl. oevers)
- ...

■ **vertakkingen van Devebeek, Lendeledebeek en Mispelarebeek**

- structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van waterlopen + aanbrengen van oeverbegroeiing
- behoud + aangepast beheer van beekdalgraslanden (vnl. graasweiden)
- vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing
- vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen
- ...

■ **flanken van de Ruggen van Emelgem en Lendelede**

- specifiek behoud van open ruimte-kwaliteiten
- behoud en uitbreiding of ontwikkeling + aangepast beheer van kleinere boskernen (vnl. nabij oude boslocaties en hellende terreingedeelten)
- specifiek vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing
- specifiek vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen
- specifiek aanbrengen van struweelbegroeiing op taluds
- gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)
- ...

■ **bebouwde omgeving**

- behoud + aangepast beheer van kasteelparken (vnl. tuinen, vijvers en muren)
- behoud of ontwikkeling + aangepast beheer van braakgronden (vnl. ruigten en struwelen)
- ...

5.3. Specifieke natuurontwikkelingsmaatregelen per ERE

Tabel nr. 4 omvat de uiteindelijke specifieke natuurontwikkelingsmaatregelen per ERE. Deze tabel omvat tevens per ERE:

- * het volgnummer en de naam zoals die voorkomt op Kaart nr. 11.
- * de zeer relevante criteria die van toepassing zijn binnen de ERE met aanduiding van de deeloppervlaktes
- * de voorgestelde natuurontwikkelingsmaatregelen
- * de totaaloppervlakte

De specifieke natuurontwikkelingsmaatregelen worden tevens gesynthetiseerd in Kaart nr. 12 die een reductie is van een kaart op schaal 1:25.000.

Tabel nr.4: Overzicht natuurontwikkelingsmaatregelen voor ERE in de Gemeente Ingelmunster.

Nr. + Naam entiteit	Deelcriteria Deelopp. (ha)	Natuurontwikkelingsmaatregelen	Tot.opp(ha)
1. Omgeving Molleveld	gradient geleidelijk (13.8)	vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	27,4
2. Omgeving Leestje	gradient gecombineerd (2,5)	vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	7,6
3. Omgeving Hoogte	/	vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	5,3
4. Omgeving Wallhoeve	/	vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing specifiek vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen of wallen gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	16,1
5. Omgeving Oude Devebeek	/	structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van Oude Devebeek behoud + aangepast beheer van beekdalgraslanden (vnl. grasweiden) specifieke ontwikkeling + aangepast beheer van braakgronden (vnl; ruigten en struwelen) vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen	17,1
6. Omgeving Lampetten	/	specifiek behoud van open ruimte-kwaliteiten ontwikkeling + aangepast beheer van kleinere boskern (vnl. nabij oude boslocatie) specifiek vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	68,4
7. Omgeving Devebeek	zeer waardevol (0,7) zeer sterke hellingsgraad (12,1)	structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van Devebeek + aanbrengen van oeverbegroeiing behoud + aangepast beheer van beekdalgraslanden (vnl. grasweiden) lokaal behoud en herstel van waterbergende valleifunctie vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen	48,8
8. Omgeving Lente-akker	/	vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	11,6

Nr. + Naam entiteit	Deelcriteria Deelopp. (ha)	Natuurontwikkelingsmaatregelen	Tot.opp(ha)
9. Omgeving Nachtegaal	oud bos (0,7) zeer waardevol (0,5)	specifiek behoud van open ruimte-kwaliteiten behoud en ontwikkeling + aangepast beheer van kleine tot middelgrote boskern (nabij oude boslokatie) specifiek aanbrengen van struweelbegroeiing op taluds gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	19,0
10. Omgeving Mandelhoek	/	structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van oude Mandelloop en Kanaaloevers specifiek behoud + aangepast beheer beekdalbossen en-graslanden (vnl. populieraanplanten en hooiweiden) behoud of herstel van waterbergende valleifunctie vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen gericht bermbeheer (vnl. oevers + dreef + oude spoorwegzate)	34,5
11. Omgeving Kasteel	oud bos (7,1) zeer waardevol (0,5)	structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van oude Mandelloop en Kanaaloevers specifiek behoud + aangepast beheer van parkbos specifiek behoud + aangepast beheer van muren behoud en aangepast beheer van parkvijvers gericht gazonbeheer	22,3
12. Omgeving Vliegend Paard	/	structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van Mandel- en Kanaaloevers + aanbrengen van oeverbegroeiing ontwikkeling + aangepast beheer van middelgrote boskern behoud of herstel van waterbergende valleifunctie vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen gericht bermbeheer (vnl. oevers)	15,7
13. Omgeving Stroomke	zeer waardevol (1,1) zeer sterke hellingsgraad (0,1)	structuurherstel + aangepast beheer van Kanaaloevers behoud + aangepast beheer van beekdalgraslanden (vnl. hooiweiden) specifiek behoud of ontwikkeling + aangepast beheer van braakgronden (vnl. ruigten en struwelen) behoud of herstel van waterbergende valleifunctie vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen gericht bermbeheer (vnl. oevers + spoorwegzate)	11,8
14. Omgeving Lysbrug	oud bos (0,8)	structuurherstel + aangepast beheer van Kanaaloevers behoud of ontwikkeling + aangepast beheer van braakgronden (vnl. ruigten en struwelen) gericht bermbeheer (vnl. oevers)	4,5
15. Omgeving Wante	/	structuurherstel + aangepast beheer van Kanaaloevers behoud of ontwikkeling + aangepast beheer van braakgronden (vnl. ruigten en struwelen) gericht bermbeheer (vnl. oevers)	0,9
16. Omgeving	zeer sterke hellingsgraad	structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van	3,5

Nr. + Naam entiteit	Deelcriteria Deelopp. (ha)	Natuurontwikkelingsmaatregelen	Tot.opp(ha)
Lokkebeek	(1,2)	Lokkebeek + aanbrengen van oeverbegroeiing behoud + aangepast beheer van beekdalgraslanden (vnl. graasweiden vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen	
17. Omgeving Vlaswijk	zeer waardevol (0,1)	specifiek behoud + aangepast beheer van beekdalbossen en - graslanden vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen	2,3
18. Omgeving Kapelle	/	specifiek behoud + aangepast beheer van parkbos gericht gazonbeheer	3,4
19. Omgeving 't Kotje	/	specifiek behoud van open ruimte-kwaliteiten behoud en uitbreiding of ontwikkeling + aangepast beheer van kleine boskern (vnl. nabij hellende terreinlocatie) aanbrengen van struweelbegroeiing op taluds gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	5,5
20. Omgeving Meikapel	gradient geleidelijk (4,9) zeer sterke hellingsgraad (17,4)	specifiek behoud van open ruimte-kwaliteiten behoud en uitbreiding of ontwikkeling + aangepast beheer van kleine boskern (vnl. nabij hellende terreinlocatie) aanbrengen van struweelbegroeiing op taluds gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	29,1
21. Omgeving Hogen Doorn	gradient geleidelijk (8,9) zeer sterke hellingsgraad (15,5)	specifiek behoud van open ruimte kwaliteiten behoud en uitbreiding of ontwikkeling + aangepast beheer van kleine boskern (vnl. nabij hellende terreinlocatie) aanbrengen van struweelbegroeiing op taluds gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	26,3
22. Omgeving Kriekhoek	geleidelijke gradient (38,0) zeer sterke hellingsgraad (52,3)	specifiek behoud van open ruimte kwaliteiten structuurbehoud en -herstel + aangepast beheer van Mispelaarbeek + aanbrengen van oeverbegroeiing behoud + aangepast beheer van beekdalgraslanden (vnl. graasweiden) vrijwaren en verjonging van perceelsrandbegroeiing vrijwaren van bestaande en bijgraven van nieuwe poelen behoud en uitbreiding of ontwikkeling + aangepast beheer van middelgrote boskern (vnl. nabij hellende terreinlocatie) aanbrengen van struweelbegroeiing op taluds gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen)	90,2
23. Omgeving Zandvlugge	/	vrijwaren en verjongen van perceelsrandbegroeiing aanbrengen van struweelbegroeiing op taluds gericht bermbeheer (vnl. buurt/voetwegen + oude spoorwegzate)	4,0

6. Selectie van een gebied ter uitwerking van een actieplan

Het selecteren van een gebied ter uitwerking van een actieplan gebeurde door de GNOP-begeleidingscommissie in de zitting van 21/05/1996 (zie ook verslag vergadering).

Hiertoe werden de weerhouden entiteiten besproken en getoetst aan een aantal criteria.

De criteria die in de bespreking gehanteerd werden, waren de volgende:

- vraag of voorstel uitvoerbaar is op eigendom openbaar bestuur
- vraag of voorstel aansluit op initiatief met gunstig milieu-impact
- vraag of voorstel bedreigd wordt t.g.v. gepland initiatief
- vraag naar termijn waarop voorstel duurzaam resultaat oplevert
- vraag of voorstel juridisch inpasbaar is
- vraag naar de kostenomvang bij uitvoering van het voorstel
- vraag naar de termijn waarop voorstel tastbaar resultaat oplevert

De Begeleidingscommissie kwam tot de selectie van:

1. Gebied rond Mandel en Vaart;
(delen van) entiteiten nrs. 10, 11, 13, 14 en 17
2. Gebied rond Meusbroekbeek;
deel van entiteit nr. 8

en dit vooral wegens het feit dat het natuurreservaat en het kasteelpark belangrijk en centraal gelegen zijn in de gemeente, wegens het feit dat in dit gebied positieve samenwerking op korte termijn kon verwacht worden en wegens het feit dat grote delen in groen- en of parkgebied volgens het gewestplan gesitueerd zijn.

Auteurs:

ir. B. Claerhout

lic. R. Colpaert

Opgemaakt door het studiebureau
Belconsulting N.V.
Tielt, december 1996

ir. J. Vande Vyvere,
Gedelegeerd Bestuurder.

1/WP51/451-475/0459N004.010/KH/IW

Bijlage 1
Vegetatiebesluit

Bijlage 2

Bosdecreet + uitvoeringsbesluit + EG-verordening 2080/92

Bijlage 3

Verlagenbundel van de GNOP - begeleidingscommissie

ontwerp-ACTIEPLAN: MANDEL-AS

VOORSTELLEN OP KORTE TERMIJN:

- > voorbereiding BPA-opmaak verruimd parkgebied
- > organisatie-overleg OCMW-Gemeente i.v.m. parkaanleg
- > organisatie-overleg Administratie Waterinfrastructuur en Zeewezen i.v.m.:
  - (voor)overinrichting + rietkraagontwikkeling
  - struweelontwikkeling
  - vissteiger
- > (gedeeltelijk) herstel zuidmuur Beukendreef met ontwikkeling van muurvegetatie
- > onderzoek verwerving oude dreefstructuur + aanplanting laanbomen
- > onderzoek verwerving beekdalbos bij Vlaswijk
- > onderzoek experiment beheersovereenkomsten voor hooiweidegebruik en perceelsrandbegroeiing nabij Beukendreef en 't Verbrand Hof

^{1.} GIS = Geografisch Informatie Systeem

^{2.} Koninklijk Meteorologisch Instituut van België. Dienst Klimatologie (1994)

^{3.} TAW staat voor Tweede Algemene Waterpassing (1947-1950) waarbij aangenomen wordt dat het 0-peil overeenstemt met het laagste laagwaterpeil (Zero D) te Oostende.

^{4.} Bodemkaart van België (1967 - 1988) Kaartbladen Izegem (68W), Wakken (68E) en Kortrijk (83W), Centrum voor Bodemkartering Gent.

^{5.} Kuycken E. et al. (1994) Structuurplan Vlaanderen, Gewenste Ruimtelijke Structuur, Deelproject Groene Hoofdstructuur en Open Ruimte; De eco-districten van het Vlaamse Gewest, Instituut voor Natuurbehoud

^{6.} Antrop M. et al (1993) Structuurplan Vlaanderen, Gewenste Ruimtelijke Structuur, Deelproject Groene Hoofdstructuur en Open Ruimte ; De traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Instituut voor Natuurbehoud.

^{7.} Staatssecretariaat voor Nederlandse Gemeenschap en Vlaams Gewest, Bestuur Stedebouw en Ruimtelijke Ordening (1979), Gewestplan Roeslare-Tielt, Kaartblad 21

^{8.} Het vegetatiebesluit werd op 9 mei 1996 door de Raad van State vernietigd en zal in het kader van een nieuw decreet op het natuurbehoud opnieuw worden ingediend.

9. AMINAL (1992), Handleiding houdende uitvoering van het Milieuconvenant - Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (art. 16)

10. AMINAL, Dienst Natuurbehoud en Instituut voor Natuurbehoud (1988) "De Groene Hoofdstructuur van Vlaanderen", p. 48

11. Provincie West-Vlaanderen (1995) Structuurplan Zone Zuidoost Fase 1; knelpunten, behoeften en visievorming, WES

12. Bodemkaart van België (1967-1988), kaartbladen Izegem (68W, Wakken (68E) en Kortrijk (83W), Centrum voor bodemkartering Gent.

13. Heiderestanten zijn vermoedelijk volkomen verdwenen en alsdusdanig niet nagespoord op oudere historische kaartdocumenten.

14. Biologische Waarderingskaart van België, Kaartblad 21 en 29, Instituut voor Natuurbehoud uitgave 1993 en 1986, opname 1978-1986.